

СТАНОВИЩЕ

Относно: Законопроект за изменение и допълнение на Кодекса за социално осигуряване (ЗИД на КСО), публикуван за обществено обсъждане на 09.11.2020 г.

Асоциацията на индустриалния капитал в България подкрепя проекта на Закон за изменение и допълнение на Кодекса за социално осигуряване (ЗИД на КСО). С него се цели уреждането на важната фаза на изплащане на пенсиите от втория капиталов стълб на допълнителното задължително пенсионно осигуряване и се съдържат редица позитивни предложения, сред които:

- ясно дефинирани видове плащания и условията за тях;
- възможност за осигурените лица да изберат подходящ за тях пенсионен продукт;
- отделяне на средствата за изплащане в отделни портфейли;
- завишени капиталови изисквания към фондовете;
- гаранция на brutните вноски на осигурените;
- повишени изисквания за предоставяне на информация за клиентите на фондовете;
- разширени права на наследниците (средствата вече няма да се губят при отказ от наследство, а получаването им няма да се счита за приемане на наследството).

АИКБ изразява позиция не просто в подкрепа, а смята, че законопроектът следва да бъде разглеждан като приоритетен, предвид малкото време за подготовка до старта на масовото пенсиониране на жените, родени след 1959 г.

Определено добрите решения, предложени с настоящия законопроект, който трябва да се движи по „бърза писта“, могат да бъдат допълнени в обозримо бъдеще с нов, добре подготвен и широко обсъден законопроект, като:

1. Се включат мултифондове – осигурените лица трябва да имат възможност за поетапно прехвърляне на дяловете си в по-ниско рисков портфейл с приближаване на пенсионната възраст. Въвеждането на мултифондовете вече не е екзотична приумица на ПОД, повлияна от далечни за европейската ни идентичност латиноамерикански примери. С приетия REPP Regulation такива инвестиционни опции са предвидени и в най-новото европейско законодателство. Освен това се допуска и обвързване с жизнения цикъл. Не на последно място, търсенето на възможност за различни инвестиционни решения от страна на осигурените лица, не е вече само теоретична постановка – осигурените носят инвестиционния риск в схемите с дефинирани вноски, следователно трябва да могат да влияят на начина на инвестиране на средствата. За разлика от преди двадесет години, осигурените лица днес в България са с много по-голяма финансова грамотност. Нещо повече - голяма част от тях имат практически опит с

подобни инвестиционни портфейли по линия на упражнявана от тях трудова заетост зад граница. Те не просто знаят, а и настояват да намерят същото и в българските ПФ, когато се завръщат в страната (независимо дали е временно или за постоянно). Необходимо е българският законодател и надзорните ни институции да докажат, че гарантират интересите на осигурените и поднадзорните лица, като се преодолее и това изоставане.

2. Се уреди въпросът за това евентуално прехвърляне от втория към първия стълб (от ДЗПО към НОИ), ако изобщо остава като възможност, да бъде до последния момент преди пенсиониране. Това е изключително важно, тъй като гарантира основни права на осигурените лица и най-вече това да имат възможността да направят обективен и информиран избор. Единственото справедливо решение относно срока/ограничението за избор на една или две пенсии е да се даде право на хората да избират дали да си прехвърлят парите от универсалните фондове (или да получават две пенсии) към момента на пенсиониране. Едва тогава те ще знаят със сигурност имат ли необходимия стаж за пенсиониране от фонд „Пенсии“ на ДОО, имат ли достатъчно средства в универсалните фондове, както и кое би било реално (а не хипотетично в някакъв бъдещ момент) най-изгодно за тях самите (а не за средностатистическия осигурен). Ощетени при предлаганите в представения за обществено съгласуване законопроект срокове за избор „на сляпо“ биха били със сигурност лицата, които са се осигурявали на минимален осигурителен доход. Те биха изгубили своите средства, ако ги прехвърлят от универсален фонд в Сребърния фонд, защото пенсията от фонд „Пенсии“ на ДОО няма да бъде увеличена, а предвид минималния ѝ размер тя не може да бъде намалена. В случай че такива лица запазят средствата си в универсалния фонд, те биха могли да ги изтеглят при пенсиониране еднократно или разсрочено. Ощетени биха били също и лицата с непълнен осигурителен стаж, както и наследниците на починалите осигурени лица. Всъщност недалновидно и абсолютно социално неприемливо е очакването подобно ощетяване на българските граждани да облагодетелства държавната хазна, защото хазната е на хората и няма как, ако хората губят, да печели хазната и обратно.

Измененията и допълненията, предмет на този законопроект са критично важни и се обсъждаха в продължение на повече от три години в работна междуведомствена работна група, в която участваха държавни институции, министерства, работодателски организации и синдикати. Въпреки че имаме препоръки към този законопроект сме на мнение, че приемането му в предложената редакция ще е определящо за плавния старт на изплащане на допълнителните пенсии от капиталовите стълбове от септември 2021 г. В тази връзка предупреждаваме, че забавянето на приемането на този ЗИД на КСО ще означава липса на нормативна уредба на фазата на изплащане на пенсиите от втория капиталов стълб на допълнителното задължително пенсионно осигуряване, а това ще се отрази сериозно и негативно на капиталовия пазар, на цените на акциите на БФБ, на доверието в българския пенсионен модел, а оттам и върху цялата икономика на държавата.